

VEDA ADHYAYAN

वेदाध्ययनम् (345)

परीक्षासमयावधि: (Time) होरात्रयम् (3 Hrs)]

[पूर्णाङ्काः (Full Marks) : 100

निर्देशाः :

- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10, [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
- (2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्काः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
- (3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

1×10=10

(1) ऋग्वेदे कति ऋचः सन्ति ।

(क) 10472

(ख) 10550

(ग) 11330

(घ) एकमपि न

(2) ज्ञानाग्नेः प्रज्वलनं भवति ।

(क) कर्मणा

(ख) मेधया

(ग) श्रद्धया

(घ) विनयेन

(3) साम इत्यस्य सा नाम किम् ।

(क) ऋक्

(ख) साम

(ग) यजुः

(घ) अथर्वः

(4) मौदशाखा कस्य वेदस्य ।

(क) ऋग्वेदस्य

(ख) सामवेदस्य

(ग) यजुर्वेदस्य

(घ) अथर्ववेदस्य

(5) दाशुषे इत्यस्यार्थः को भवति ।

(क) हविर्दत्तवते

(ख) धनदत्तवते

(ग) रत्नदत्तवते

(घ) स्वर्णदत्तवते

- (6) पुरुषस्य मनसः कः जातः ।
 (क) सुर्यः (ख) अग्निः
 (ग) वायुः (घ) चन्द्रमा
- (7) असंबाधं _____ मानवानाम् ।
 (क) मध्यतो (ख) बृहतो
 (ग) पार्श्वतो (घ) पृष्ठतो
- (8) पणयः के भवन्ति ।
 (क) दानवाः (ख) असुराः
 (ग) मानवाः (घ) पशवः
- (9) समासस्य इति कीदृशं सूत्रं भवति ।
 (क) विधिसूत्रम् (ख) परिभाषासूत्रम्
 (ग) संज्ञासूत्रम् (घ) अधिकारसूत्रम्
- (10) के गतिसंज्ञका उच्यन्ते ।
 (क) निपाताः (ख) स्वराः
 (ग) वर्णाः (घ) उपसर्गाः

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लघूनि लिखत ।

2×10=20

- (1) ऋग्वेदसंहितायाः कति विभागाः, के च ते ?
- (2) कृष्णयजुर्वेदस्य कति शाखाः ? तासां नामानि लिखत ।
- (3) विनियोगो नाम किम् ? स नः पवस्व शंगवे इत्यस्य मन्त्रस्य प्रयोगः कदा भवति ?
- (4) ब्राह्मणः कदा अग्न्याधानं करोति ? वैश्यस्य अग्न्याधानं कदा भवति ?
- (5) हिरण्यगर्भसूक्तस्य कः ऋषिः ? का देवता ?
- (6) आष्टमिकमामन्त्रितसूत्रं किं ज्ञापयति ? उदाहरणं किम् ?
- (7) ईले इत्यत्र अनुदात्तं पदमेकवर्जम् इति सूत्रं कथं न प्रवर्तते ?
- (8) संज्ञायामुपमानम् इति सूत्रस्य अर्थमुदाहरणं च लिखत ।
- (9) वयस्यर्थे ज्येष्ठकनिष्ठयोः कः स्वरो विधीयते ?
- (10) देवताद्वन्द्वे च इति सूत्रं कीदृशम् ? उदाहरणं किम् ?

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

4×10=40

- (1) संवादसूक्तं नाम किम् ? उदाहरणपूर्वकं व्याख्यायताम् ।
- (2) व्याकरणाध्ययनस्य कानि प्रयोजनानि ?
- (3) काचिदेका टीका लेख्या – केनोपनिषद्, छान्दोग्योपनिषद् ।
- (4) इन्द्रस्य वीर्यवर्णनं मन्त्रोल्लेखपूर्वकं कुरुत ।
- (5) पर्जन्यसूक्तसारम् अथवा पर्जन्यदेवतास्वरूपम् सूक्तानुसारि प्रतिपादयत ।
- (6) मनसैवानुद्रष्टव्यम् – इत्यस्य सूक्तानुसारं तात्पर्यं प्रतिपाद्यताम् ।
- (7) स्वरितस्य विधायकं सूत्रं लिखित्वा तस्य व्याख्यानं कुरुत ।
- (8) निपातस्वरविधायकं सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात ।
- (9) अनुदात्तौ सुप्पितौ इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात ।
- (10) तत्पुरुषस्य प्रकृतिस्वरः कदा विधीयते ? सूत्रं प्रत्येकमुदाहरणं च दीयताम् ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

6×5=30

- (1) सामगानं तद्विभागान् च वैशद्येन विवृणुत ।
- (2) अग्निर्होता क्विक्रतुः इत्यस्य मन्त्रस्य पदपाठं स्वरसाधनं च कुरुत ।
- (3) पुरुषस्वरूपं वर्णयत अथवा पुरुषसूक्तस्य सारांशं संक्षेपेण लिखत ।
- (4) षाष्ठिकामन्त्रितसूत्रस्य सोदाहरणं विश्लेषणं कुरुत ।
- (5) अभ्यस्तधातुनां स्वरविधायकं सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात ।

